

**XXV ЮБИЛЕЕН
МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
МАРТЕНСКИ
МУЗИКАЛНИ ДНИ**
РУСЕ - БЪЛГАРИЯ 16 - 30 МАРТ 1985

К 7/М 45

120000869000

K 1985
83

75

у 7
M45

XXV ЮБИЛЕЕН МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ — 1985

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000869000

РУСЕНСКА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент — з. а. ДИМИТЪР МАНОЛОВ

448215

28 март — четвъртък

Начало — 19,30 ч.

Зала — Дом на културата

КЮРКЧИЙСКИ — Вариации и fuga на
тема от Хендел

И. С. БАХ — Концерт за цигулка
и оркестър ре-минор
Allegro
Adagio
Allegro

Солист — н. а. ГЕОРГИ БА-
ДЕВ — лауреат на
Димитровска на-
града

БРУКНЕР — Симфония № 7
Allegro moderato
Adagio. Sehr feierlich und sehr landsam
Sehr schnell
Finale — Bewegt, doch nicht schnell

Първите две произведения в тази програма са свързани по особен начин — сближава ги общата идея на фестивалната програма да отрази две големи събития, на които днес световната музикална общественост гледа с повишено внимание — 300-годишнината от рождението на **Й. С. БАХ** (1685 — 1750) и **ХЕНДЕЛ** (1685 — 1759); сродява ги и богатата традиция на предкласичната култура, която в лицето на Бах и Хендел има своите последни, завършени майстори.

Но тук съвсем естествено се налага и съпоставката предкласика — съвременност, един контраст между познатото и новото, между традицията и нейните днешни въплъщения, като жив отзвук на предкласиката и нейните идеи, свободно преносими във времето и мисълта на днешния творец.

Несъмнено празнично, съвсем в духа на Хенделовата музика, ще прозвучи най-новото произведение на **КРАСИМИР КЮРКЧИЙСКИ** — **ВАРИАЦИИ И ФУГА НА ТЕМА ОТ ХЕНДЕЛ** — съчинение, създадено по поръчка на Съюза на българските композитори и представено за първи път тази година с изключителен успех на Традиционното международно биенале на композиторите в Берлин — ГДР (в клавир). Тази вечер, на юбилейния Мартенски фестивал, е неговото премиерно оркестрово изпълнение.

Темата на Вариациите Кюркчийски взема от известната Хенделова оркестрова сюита „Музика на водата“. По думите на автора, това е негова отколешна идея, а първите си опити прави сърце като ученик на Панчо Владигеров.

Началното изложение на темата е последвано от девет строги вариации и фуга (единствено Петата вариация е решена по-свободно). Деветте вариации развиват мелодическата идея в ярко характерни „сцени“ и „картини“, не е трудно в тях да се долови и характерния за Кюркчийски български „аромат“ (непреднамерено търсен, според автора). Единствено във финалната фуга, сякаш шеговито, Кюркчийски подхваща темата в неравноделен ритъм, но и тук стига до високо обобщение, без да търси чисто „битовия“ ефект.

Концертната музика на **Б А Х** крие все още множество неизвестни за своите изследователи. Част от концертните му опуси са изгубени, други пък стигат до нас не в своя оригинален вариант, а преработени за различни инструменти от самия Бах — практика, твърде разпространена за онова време и съвсем естествена за един жанр, който се намира още в своя зародиш. Доказателство за това са най-напред чудесните Бахови преработки на девет от цигулковите концерти на Вивалди, и нещо по-важно — неговите преработки на собствена концертна музика. Подобен е случаят и с **КОНЦЕРТ ЗА ЦИГУЛКА И ОРКЕСТЪР В РЕ-МИНОР**, транскрибиран от Бах в известния днес Кон-

церт за пиано (клавесин) в ре-минор. Това става приблизително около 1729 година, когато Бах работи за известно време като диригент и композитор в прочутото Телеманово музикално дружество.

Днес популярността на този концерт се дължи именно на неговия клавирен вариант. Интересен е и фактът, че по-късно Бах използва първите две части на концерта и в кантатата си „Нас ни води скръб велика“ (№ 146). Клавирният вариант на концерта е необичайно органичен и внушителен по мащаби и — според вярното наблюдение на баховите изследователи — „най-малко напомня за своя „цигулков“ произход“. Нека прибавим към това, че концертната музика на Бах се различава от съвременната не само по темброво-динамичните си възможности, но и по ролята на солиращия инструмент — това е своеобразна „облигатна партия“ в общия ансамбъл, а нейният тематизъм е универсален, докрай обобщен — нещо, което прави напълно възможно транскрибирането на цигулковата партия в клавирна.

Концертът, който ще чуем тази вечер, е великолепен опит да се възстанови (по клавирния вариант) оригинала на изгубения и неизвестен за нас Концерт за цигулка и оркестър в ре-минор.

Австрийския композитор **АНТОН БРУКНЕР** (1824 — 1896) отнасяме към едно от най-необичайните явления в музиката на деветнадесетото столетие. Към края на века Вагнер пише: „Аз познавам само един, който в своето симфонично творчество се приближава до Бетховен — това е Брукнер!“ (наистина, как силно напомнят началните тактове на неговата Трета симфония на Деветата от Бетховен!). А Солертински отива по-далеч: „Брукнер — това е Шуберт, обкован в бронята на медните, усложнен с елементите на Баховата полифония, с трагедийната структура на първите три части от Бетховеновата Девета симфония и с „тристановската“ хармония на Вагнер...“. Последното е може би най-пълно от множеството опити да се осмисли явлението Брукнер и неговото място в късноромантичната музика. Но макар че Брукнеровият симфонизъм носи в себе си най-важните традиции на немско-австрийската култура (от Бах до Вагнер), макар да е необясним извън тази традиция, той не е обикновено отражение. Защото прибавеното от Брукнер — по отношение на формата и образността — е в значителна степен по-силно от наследеното. Чистотата на израза, лиричната съзерцателност, стигаща често до мистична извисеност, спокойната широта на епичния разказ (нещо, което кара Шуман да говори за „божествените дължини“ при Брукнер), взривяван от изблици на душевен екстаз, монолитните блокове на структурата — това с

все Брукнер, докрай вгълбен, „многословен“ и все пак цялостен като внушение.

СЕДМА СИМФОНИЯ (1883 г.) е истински връх в симфоничното му творчество, най-популярната сред неговите единадесет симфонии (две от тях не са номерирани). Брукнер е автор с не особено щастлива творческа съдба. Провинциален органист и педагог, великолепен импровизатор-виртуоз, неговата музика е седяла твърде дълго над нивото на тогавашната публика. Всъщност, Седма симфония е първата оркестрова композиция на Брукнер, чиято премиера (под диригентството на Артур Никиш) се приема не само с одобрение, но и с възторг. Успехът ѝ предизвиква истински поврат в неговия живот — към старата слава на майстор-органист едва в края на живота си Брукнер прибавя и славата на уважаван автор.

Седма симфония действително се откроява по особен начин в неговото творчество — с оптимистичния си тон, със светлата патетика, с мелодическата щедрост и овладяната „безкрайност“ на мелодическата реч. Динамично се развива Първата част след встъпителното тремоло на щрайха и с величавата епичност на главната тема, подета от валдохорни и виолончели. Втората част можем да отнесем към най-силните страници в творчеството на Брукнер — това е една вдъхновена ода в памет на Вагнер, за чиято смърт Брукнер узнава по време

на своята работа над симфонията. Величавата, мъжествена скръб на тази музика е сравнима единствено със знаменития траурен марш из Третата симфония на Бетховен или експресията на Вагнеровия израз в „Залеза на боговете“. Третата част контрастира с динамичния „бяг“ на музикалното действие, а Финалът се възприема като продължение, но и като блестящ завършек на епичния разказ.

